

Domov>Denarni zahtevki>Insolventnost/stečaj

Insolventnost/stečaj

Slovenija

1 Zoper koga je mogoče uvesti postopek v primeru insolventnosti?

Postopki zaradi insolventnosti in postopek preventivnega prestrukturiranja so urejeni v

Zakonu o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP).

I. POSTOPKI ZARADI INSOLVENTNOSTI

1. Postopki finančnega prestrukturiranja – reorganizacija

Postopek prisilne poravnave je dovoljeno voditi

– nad pravno osebo, ki je organizirana kot gospodarska družba ali zadruga, če ni v zakonu za posamezno gospodarsko družbo ali zadrugo glede na dejavnost, ki jo opravlja, drugače določeno, in

– nad podjetnikom ter

– drugo pravno osebo, za katero to določa zakon.

Postopek prisilne poravnave vsebuje tudi **posebna pravila za prisilno poravnavo nad veliko srednjo in majhno družbo**. Ta postopek nudi širši nabor ukrepov finančnega prestrukturiranja dolžnikovih obveznosti (npr. zavarovane terjatev upnikov).

Postopek poenostavljene prisilne poravnave je dovoljeno voditi le nad gospodarsko družbo, ki se po pravilih Zakona o gospodarskih družbah razvršča med mikro družbe ali oziroma nad podjetnikom, ki ustreza merilom za mikro in majhne družbe.

2. Stečajni postopki

Stečajni postopek nad pravno osebo je dovoljeno voditi nad vsako pravno osebo, če ni v zakonu za posamezno pravnoorganizacijsko obliko ali vrsto pravne osebe ali za posamezno pravno osebo drugače določeno. Nad invalidskim podjetjem je stečajni postopek dovoljeno začeti samo, če da Vlada Republike Slovenije predhodno soglasje.

Osební stečaj je dovoljeno voditi nad premoženjem:

– podjetnika,

– zasebnika (zdravnik, notar, odvetnik, kmet ali druga fizična oseba, ki ni podjetnik, in kot poklic opravlja določeno dejavnost) ali

– potrošnika.

Stečaj zapuščine se vodi nad premoženjem prezadolženega zapustnika – umrle fizične osebe.

II. PREDINSOLVENČNI POSTOPEK

Postopek preventivnega prestrukturiranja

Postopek preventivnega prestrukturiranja je dovoljeno voditi le nad kapitalsko gospodarsko družbo, ki se po pravilih Zakona o gospodarskih družbah razvršča med velike, srednje ali majhne družbe.

2 Kateri so pogoji za uvedbo postopka v primeru insolventnosti?

Insolventnost

Materialni pogoj za začetek postopka zaradi insolventnosti je obstoj položaja insolventnosti. **Insolventnost** je opredeljena kot položaj, ki nastane, če:

– je dolžnik **trajneje nelikviden**, ker v daljšem obdobju ni sposoben poravnati vseh svojih obveznosti, ki so zapadle v tem obdobju, ali

– dolžnik postane **dolgoročno plačilno nesposoben**, ker je vrednost njegovega premoženja manjša od vsote njegovih obveznosti (**prezadolženost**), oziroma ker je pri dolžniku, ki je kapitalska družba, izguba tekočega leta skupaj s prenesenimi izgubami dosegla polovico osnovnega kapitala in te izgube ni mogoče pokriti v breme prenesenega dobička ali rezerv.

Predhodni in glavni postopek zaradi insolventnosti

Postopek zaradi insolventnosti zajema predhodni in glavni postopek zaradi insolventnosti. Predhodni postopek zaradi insolventnosti se začne z vložitvijo predloga za začetek postopka (uvedba postopka zaradi insolventnosti). V predhodnem postopku zaradi insolventnosti sodišče odloča o pogojih za začetek postopka. Glavni postopek se začne s sklepom, s katerim sodišče odloči o začetku postopka zaradi insolventnosti (začetek postopka zaradi insolventnosti).

Stranke predhodnega in glavnega postopka zaradi insolventnosti

V predhodnem postopku so procesna dejanja upravičeni opravljati predlagatelj postopka, dolžnik, proti kateremu je vložen predlog za začetek postopka, če ni njegov predlagatelj, in upnik, ki verjetno izkaže svojo terjatev do dolžnika, proti kateremu je bil vložen predlog za začetek postopka, če prijavi svojo udeležbo v predhodnem postopku.

V glavnem postopku zaradi insolventnosti so procesna dejanja upravičeni opravljati vsak upnik, ki v tem postopku uveljavlja terjatev do insolventnega dolžnika, in insolventni dolžnik (v postopku prisilne poravnave, poenostavljene prisilne poravnave in osebnem stečaju).

Začetek in oklic postopka

Sodišče istega dne, ko izda sklep o začetku postopka, ta sklep objavi na spletnih straneh, namenjenih javni objavi sodnih pisanj in dokumentov udeležencev postopka ter drugih podatkov o postopkih zaradi insolventnosti. Sodišče o začetku postopka obvesti upnike z oklicem, ki ga mora objaviti istega dne in hkrati z objavo sklepa o začetku postopka. V njem objavi pomembnejše informacije o posameznem postopku. Pravne posledice začetka postopka nastanejo z začetkom dneva, ko je bil objavljen oklic o začetku stečajnega postopka.

Predlagatelj postopka

Predlog za začetek **postopka prisilne poravnave** lahko vloži samo insolventni dolžnik ali osebno odgovorni družbenik dolžnika. Predlog za začetek **postopka prisilne poravnave nad veliko, srednjo ali majhno družbo** lahko vložijo tudi upniki, ki so skupno imetniki najmanj 20 odstotkov vseh finančnih terjatev. To so npr. banke, ki imajo značilnost dobro poučenega subjekta in imajo potrebne informacije, infrastrukturo ter kadrovske zmožnosti, da lahko predlagajo tudi sam načrt finančnega prestrukturiranja insolventnega dolžnika.

Postopek prisilne poravnave se vodi z namenom insolventnemu dolžniku omogočiti, da z izvedbo ustreznih ukrepov finančnega prestrukturiranja znova postane kratkoročno in dolgoročno plačilno sposoben. Da bi dolžniku omogočili normalno poslovanje (in likvidnost, potrebno za tekoče poslovanje) v negotovem obdobju, ko traja postopek prisilne poravnave, v tem obdobju prisilni posegi v dolžnikovo premoženje niso dovoljeni. Kot protiutež tej »ugodnosti« in z namenom preprečiti, da bi jo dolžnik zlorabil, se njegovo poslovanje med trajanjem postopka omeji tako, da sme opravljati samo redne posle.

Predlog za začetek **postopka poenostavljene prisilne poravnave** lahko vložijo insolventni dolžnik. V tem postopku so predmet prestrukturiranja le nezavarovane navadne terjatve. Poenostavljena prisilna poravnava nima učinka na prednostne in zavarovane terjatve, prav tako pa tudi na terjatve iz naslova davkov in prispevkov.

Predlog za začetek **stečajnega postopka** lahko vložijo dolžnik, odgovorni družbenik dolžnika, upnik ali Javni jamstveni, preživninski in invalidski sklad Republike Slovenije. Upnik mora za verjetno izkazati svojo terjatev do dolžnika, proti kateremu predlaga začetek postopka, in okoliščino, da dolžnik zamuja s plačilom te terjatve več kot dva meseca. Javni jamstveni, preživninski in invalidski sklad Republike Slovenije mora za verjetno izkazati terjatve delavcev do dolžnika, proti kateremu predlaga začetek postopka, prav tako pa tudi okoliščino, da dolžnik zamuja s plačilom teh terjatev za več kot dva meseca.

Postopek preventivnega prestrukturiranja se vodi z namenom, da se dolžniku, za katerega je verjetno, da bo v obdobju enega leta postal insolventen, omogoči, da na podlagi sporazuma o finančnem prestrukturiranju izvede ustrezne ukrepe prestrukturiranja svojih finančnih obveznosti in druge ukrepe finančnega prestrukturiranja, potrebne, da odpravi vzroke, zaradi katerih bi lahko postal insolventen. Predlog za začetek postopka preventivnega prestrukturiranja je upravičen vložiti dolžnik. S predlogom za začetek postopka preventivnega prestrukturiranja se morajo strinjati upniki, ki so imetniki najmanj 30-odstotnega deleža vseh finančnih terjatev do dolžnika. Dolžnik mora predlogu priložiti notarsko overjene izjave o njihovem soglasju za začetek postopka.

Spletne strani, namenjene javnim objavam v postopkih zaradi insolventnosti

Na spletnih straneh za javne objave v postopkih zaradi insolventnosti je treba v zvezi z vsakim posameznim postopkom zaradi insolventnosti objaviti:

podatke o posameznem postopku prisilne poravnave, stečaja, prisilne likvidacije, poenostavljene prisilne poravnave, preventivnega prestrukturiranja in stečaja zapuščine,

sodne sklepe, izdane v postopkih (razen v zakonu določenih izjem),

oklice o začetku postopka, oklice o razpisih naroka in druge oklice ali pozive za glasovanje, ki jih po zakonu izda sodišče,

zapisnike o narokih in poteku sej upniškega odbora,

poročila upraviteljev, v postopku prisilne poravnave pa tudi poročila insolventnega dolžnika,

sezname preizkušanih terjatev,

vloge strank v postopkih in druga sodna pisanja, za katere ZFPPIPP določa, da se objavijo,

v stečajnem postopku tudi vse razpise javnih dražb in vabil k dajanju ponudb v zvezi z unovčevanjem stečajne mase.

Spletne strani za objave v postopkih zaradi insolventnosti upravlja Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve. V zvezi z objavo je določena neizpodpobna zakonska domneva, da se je stranka postopka zaradi insolventnosti ali druga oseba seznanila z vsebino sodne odločbe, vloge druge stranke v tem postopku ali drugega pravnega dejanja s potekom 8 dni po objavi tega pravnega dejanja. Zato so spletne strani so

Javno in brezplačno dostopne.

3 Katero premoženje je sestavni del stečajne mase? Kako se obravnava premoženje, ki ga je dolžnik pridobil ali ki je bilo nanj preneseno po uvedbi postopka v primeru insolventnosti?

Postopek prisilne poravnave

Po začetku **postopka prisilne poravnave** dolžnik ohrani svoje premoženje. Proda lahko tisto premoženje, ki ga ne potrebuje pri svojem poslovanju, če je prodaja tega premoženja v načrtu finančnega prestrukturiranja določena kot ukrep finančnega prestrukturiranja. Po začetku postopka prisilne poravnave lahko dolžnik najema posojila ali kredite le ob soglasju sodišča in največ v skupnem znesku likvidnih sredstev, potrebnih za financiranje rednega poslovanja in kritje stroškov postopka prisilne poravnave.

Terjatev, ki so nastale v zvezi s financiranjem rednega poslovanja dolžnika v postopku prisilne poravnave in postopku preventivnega prestrukturiranja se v morebitnem poznejšem stečajnem postopku poplačajo iz splošne razdelitvene mase pred poplačilom prednostnih terjatev (torej za stroški postopka).

Stečajni postopki

V stečajno maso **dolžnika, ki je pravna oseba**, spada premoženje stečajnega dolžnika, ob začetku tega postopka, vse premoženje, doseženo z unovčenjem in upravljanjem stečajne mase, izpodbijanjem pravnih dejanj stečajnega dolžnika, premoženje, doseženo z nadaljevanjem poslovanja, če stečajni dolžnik v skladu z ZFPPIPP nadaljuje poslovanje po začetku stečajnega postopka. V stečajno maso spada tudi premoženje, doseženo z uveljavitvijo zahtevkov do osebno odgovornega družbenika stečajnega dolžnika, razen stvari, ki jih slednji nujno potrebuje za zadovoljevanje osnovnih življenjskih potreb.

V stečajno maso **dolžnika v osebni stečaj** spada tudi vse premoženje, ki ga stečajni dolžnik pridobi med preizkusnim obdobjem vse do odpusta obveznosti oziroma do končanja stečajnega postopka. V osebni stečaj se iz stečajne mase izvzeti določeni:

– predmeti (predmeti za osebno rabo (obleka obutev), gospodinjske stvari (pohištvo, hladilnik, štedilnik, pralni stroj), ki so nujno potrebne dolžniku in članom njegovega gospodinjstva, nujno potrebni predmeti za opravljanje njegovega dela, odličja in priznanja, poročni prstan, osebna pisma, rokopisi in drugi osebni dolžnikovi spisi ter slike oziroma fotografije družinskih članov itd.), in

– prejemki (prejemki iz naslova zakonite preživnine, prejemki iz naslova odškodnine zaradi telesne poškodbe po predpisih o invalidskem zavarovanju, prejemki iz naslova denarne socialne pomoči itd.).

Poleg tega v stečajno maso v osebni stečaj ne spada del dolžnikovih prejemkov, ki dolžniku zagotavljajo socialni minimum (npr. dolžniku ostane stane najmanj znesek v višini 76 % minimalne plače, če dolžnik preživlja družinskega člana ali drugo osebo, ki jo mora preživljati po zakonu, pa tudi znesek v višini prejemka, predpisanega za osebo, ki jo preživlja).

V osebni stečaj se dolžniku zagotavlja enak socialni minimum, kot bi ga bil deležen v primeru individualne izvršbe.

4 Kakšna pooblastila imata dolžnik in stečajni upravitelj?

Pristojnosti in naloge sodišča

Za odločanje v postopku zaradi insolventnosti je pristojno okrajno sodišče. V postopku zaradi insolventnosti sodi sodnik posameznik. Za odločanje o pritožbah je v vseh postopkih zaradi insolventnosti krajevno pristojno Višje sodišče v Ljubljani.

Imenovanje in pooblastila upraviteljev

Upravitelj je organ postopka zaradi insolventnosti, ki v tem postopku opravlja svoje pristojnosti in naloge, določene v zakonu, zaradi varovanja in uresničitve interesov upnikov. Upravitelj se imenuje v postopku prisilne poravnave in v stečajnih postopkih. Upravitelja imenuje sodišče s sklepom o začetku insolventnega postopka. V postopku prisilne poravnave nad veliko, srednjo ali majhno družbo sodišče upravitelja imenuje s posebnim sklepom že naslednji dan po prejemu predloga za začetek postopka.

V **postopku prisilne poravnave** upravitelj nadzoruje poslovanje dolžnika. V ta namen mu mora insolventni dolžnik dati vse informacije, potrebne za nadzor, in mu omogočiti pregled njegovih poslovnih knjig in dokumentacije. V postopku prisilne poravnave je poslovna sposobnost dolžnika omejena. Po uvedbi postopka prisilne poravnave sme dolžnik opravljati samo redne (tekoče) posle v zvezi z opravljanjem svoje dejavnosti in poravnavanjem svojih obveznosti iz teh poslov. Po uvedbi postopka prisilne poravnave sme dolžnik razpolagati s svojim premoženjem le v obsegu, potrebnem za opravljanje rednih poslov, ne sme najemati posojil ali kreditov, dajati poroštev in avalov ali opravljati poslov ali drugih dejanj, katerih posledica je neenakopravno obravnavanje upnikov ali onemogočanje izvedbe finančnega prestrukturiranja. Po začetku postopka prisilne poravnave lahko dolžnik poleg rednih poslov, če dobi soglasje sodišča,

proda tisto premoženje, ki ga ne potrebuje pri svojem poslovanju, če je prodaja tega premoženja v načrtu finančnega prestrukturiranja določena kot ukrep finančnega prestrukturiranja, in najema posojila ali kredite, vendar največ v skupnem znesku likvidnih sredstev, potrebnih za financiranje rednega poslovanja in kritje stroškov postopka prisilne poravnave. Sodišče odloči o soglasju na podlagi mnenja upravitelja in upniškega odbora.

Z začetkom **stečajnega postopka nad pravno osebo** prenehajo pooblastila dolžnikovih zastopnikov, prokuristov in drugih pooblaščenecv za zastopanje dolžnika in pooblastila posloводства dolžnika za vodenje njegovih poslov. Ta pooblastila pridobi upravitelj, ki v stečajnem postopku vodi posle insolventnega dolžnika v skladu s potrebami postopka in ga zastopa:

pri procesnih in drugih pravnih dejanjih v zvezi s preizkusom terjatev ter ločitvenih in izločitvenih pravic,

pri procesnih in drugih dejanjih v zvezi z izpodbijanjem pravnih dejanj insolventnega dolžnika,

pri pravnih poslih in drugih dejanjih, potrebnih za unovčitev stečajne mase,

pri uresničevanju odstopnih in drugih pravic, ki jih pridobi insolventni dolžnik kot pravne posledice začetka stečajnega postopka, in

pri drugih pravnih poslih, ki jih insolventni dolžnik lahko po zakonu izvede.

Z začetkom **postopka osebnega stečaja** se poslovna sposobnost stečajnega dolžnika omeji tako, da:

1. ne more sklepati pogodb in opravljati drugih pravnih poslov ali dejanj, katerih predmet je razpolaganje z njegovim premoženjem, ki spada v stečajno maso,
2. brez soglasja sodišča ne more:

najeti kredita ali posojila ali dati poročstva,

odpreti novega transakcijskega ali drugega denarnega računa,

se odpovedati dediščini ali drugim premoženjskim pravicam.

Pravni posel ali drugo pravno dejanje stečajnega dolžnika, ki je v nasprotju s temi pravili, nima pravnega učinka, razen izjemoma če druga pogodbeni stranka pri pravni poslih ali dejanjih, katerih predmet je razpolaganje z njegovim premoženjem, ki spada v stečajno maso, ni vedela in tudi ni mogla vedeti, da je bil nad dolžnikom začel postopek osebnega stečaja. Velja, in nasprotni dokaz ni dovoljen, da je druga pogodbeni stranka vedela, da je bil nad dolžnikom začel postopek osebnega stečaja, če je bila pogodba sklenjena ali drug pravni posel opravljen kasneje kot v osmih dneh po objavi oklica o začetku postopka osebnega stečaja na javnih spletnih straneh za objave v postopkih zaradi insolventnosti.

V **postopek preventivnega prestrukturiranja** upravitelj ni vključen. Dolžnikova poslovna sposobnost se v tem postopku ne omeji. Upravitelj tudi ni vključen v **postopek poenostavljene prisilne poravnave**.

Dovoljenje za opravljanje funkcije upravitelja

Funkcijo upravitelja lahko opravlja le oseba, ki ima veljavno dovoljenje ministra, pristojnega za pravosodje, za opravljanje funkcije upravitelja v postopkih zaradi insolventnosti in prisilne likvidacije.

Minister, pristojen za pravosodje, izda dovoljenje za opravljanje funkcije upravitelja osebi, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

je državljan Republike Slovenije ali države članice Evropske unije ali države članice Evropskega gospodarskega prostora ali države članice Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj in ima aktivno znanje slovenskega jezika,

je poslovno sposobna in ima splošno zdravstveno zmožnost,

ima najmanj visokošolsko izobrazbo prve stopnje ali primerljivo izobrazbo, pridobljeno v tujini, nostrificirano, priznано ali ovrednoteno v skladu z zakonom, ki ureja vrednotenje in priznavanje izobraževanja, ali dovoljenje za opravljanje nalog revizorja ali pooblaščenega revizorja,

ima najmanj tri leta delovnih izkušenj pri opravljanju del s predpisano strokovno izobrazbo,

ima sklenjeno zavarovanje, ki krije njegovo odškodninsko odgovornost za najnižjo zavarovalno vsoto 500.000 EUR v posameznem letu,

je opravila strokovni izpit za opravljanje funkcije upravitelja,

je vredna javnega zaupanja za opravljanje te funkcije,

je ministru, pristojnem za pravosodje, dala izjavo, da bo vestno in odgovorno opravljala svoje pristojnosti in naloge upravitelja ter si v vsakem postopku zaradi insolventnosti, v katerem bo imenovana, prizadevala za kar najhitrejšo končanje postopka in čim ugodnejše poplačilo upnikov.

5 Pod katerimi pogoji je mogoče uveljavljati pobote?

Pobot terjatev ob začetku postopka prisilne poravnave

Če ob začetku **postopka prisilne poravnave** hkrati obstajata terjatev posameznega upnika do insolventnega dolžnika in nasprotna terjatev insolventnega dolžnika do tega upnika, terjatvi z začetkom postopka prisilne poravnave veljata za pobotani. To pravilo se uporablja tudi za nedenarne terjatve in terjatve, ki ob začetku postopka prisilne poravnave še niso zapadle. Začetek postopka prisilne poravnave ne učinkuje za zavarovane in prednostne terjatve ter izločitvene pravice. V postopku prisilne poravnave nad veliko, srednjo ali majhno družbo so zavarovane terjatve lahko predmet finančnega prestrukturiranja.

Pobot terjatev ob začetku stečajnega postopka

Če ob začetku **stečajnega postopka** hkrati obstajata terjatev posameznega upnika do stečajnega dolžnika in nasprotna terjatev stečajnega dolžnika do tega upnika, terjatvi z začetkom stečajnega postopka veljata za pobotani. To pravilo se uporablja tudi za nedenarne terjatve in terjatve, ki ob začetku stečajnega postopka še niso zapadle. Upnik svoje terjatve do stečajnega dolžnika, ne prijavi v stečajnem postopku, mora pa v treh mesecih po objavi oklica o začetku stečajnega postopka o pobotu obvestiti upravitelja. Če upnik upravitelja o pobotu ne obvesti, je stečajnemu dolžniku odgovoren za stroške in drugo škodo, ki jo je imel zaradi upnikove opustitve. Če je terjatev upnika do stečajnega dolžnika povezana s pogojem, se pobot izvede, če upnik zahteva, da se izvede pobot, in če da sodišče soglasje k izvedbi pobota.

Terjatve do stečajnega dolžnika, ki je nastala pred začetkom stečajnega postopka in ki jo je novi upnik po začetku stečajnega postopka pridobil na podlagi cesije prejšnjega upnika, ni dovoljeno pobotati z nasprotno terjatvijo stečajnega dolžnika do novega upnika, ki je nastala do začetka stečajnega postopka.

Terjatve upnika do stečajnega dolžnika, ki je nastala do začetka stečajnega postopka, ni dovoljeno pobotati z nasprotno terjatvijo stečajnega dolžnika do tega upnika, ki je nastala po začetku stečajnega postopka.

6 Kakšni so učinki postopka v primeru insolventnosti na trenutne pogodbe, katerih stranka je dolžnik?

Z začetkom stečajnega postopka nehajo veljati nalogi za izvedbo pravnega posla ali drugega pravnega dejanja za račun dolžnika, ki jih je dolžnik izdal pred začetkom stečajnega postopka. Po začetku stečajnega postopka ponudnik plačilnih storitev ne sme izvršiti nobenega plačila v breme denarnega dobroimetja insolventnega dolžnika na podlagi sklepa o izvršbi ali sklepa o prisilni izterjavi. Z začetkom stečajnega postopka nehajo veljati ponudbe, ki jih je dal stečajni dolžnik pred začetkom stečajnega postopka, razen če je naslovnik sprejel ponudbo do začetka stečajnega postopka.

Upravitelj sme z začetkom stečajnega postopka odpovedati najemne in zakupne pogodbe, ki jih je stečajni dolžnik sklenil pred začetkom stečajnega postopka, z enomesečnim odpovednim rokom, ne glede na splošna zakonska pravila ali s pogodbo dogovorjena pravila. Če stečajni dolžnik uresniči odpovedno pravico, začne odpovedni rok teči zadnji dan meseca, v katerem je druga pogodbeni stranka prejela izjavo stečajnega dolžnika o odpovedi, in poteče zadnji dan naslednjega meseca. Druga pogodbeni stranka ima pravico od stečajnega dolžnika zahtevati povrnitev škode, ki jo je imela zato, ker je bila odpovedna pravica uresničena v nasprotju s splošnimi pravili. Svojo terjatev za povrnitev škode mora prijaviti v stečajnem postopku in se plača iz razdelitvene mase po pravih tega zakona o plačilu terjatev upnikov.

Začetek stečajnega postopka ne učinkuje za dogovor o izravnavi in za kvalificirano finančno pogodbo, za katero se uporabljajo pravila, določena v dogovoru o izravnavi. Če po izravnavi medsebojnih pravic in obveznosti v skladu s pravili, določenimi v dogovoru o izravnavi, nastane neto denarna terjatev druge pogodbenne stranke do stečajnega dolžnika, mora druga pogodbenca stranka to terjatev prijaviti v stečajnem postopku in se plača iz razdelitvene mase po pravih tega zakona o plačilu terjatev upnikov.

7 Kakšni so učinki postopka v primeru insolventnosti na postopke, ki so jih sprožili posamezni upniki (razen za pravde v teku)?

Nedovoljenost izvršbe ali zavarovanja

Po **začetku postopka zaradi insolventnosti** proti insolventnemu dolžniku praviloma že po zakonu ni dovoljeno izdati sklepa o izvršbi ali zavarovanju, razen v zakonu določenih primerih.

Po **začetku postopka preventivnega prestrukturiranja** proti dolžniku ni dovoljeno izdati sklepa o izvršbi ali zavarovanju za izterjavo ali zavarovanje finančne terjatve, ki je predmet preventivnega prestrukturiranja.

Prekinitev že začelih postopkov izvršbe ali zavarovanja

Postopek izvršbe ali zavarovanja, ki je bil začeti proti insolventnemu dolžniku **pred začetkom postopka prisilne poravnave**, se prekine z začetkom postopka prisilne poravnave, in se lahko nadaljuje samo na podlagi sklepa sodišča, ki vodi postopek prisilne poravnave, za katerega zakon določa, da je podlaga za nadaljevanje postopka izvršbe ali zavarovanja.

Začetek stečajnega postopka ima naslednje pravne posledice za postopek izvršbe ali zavarovanja, ki je bil začel proti insolventnemu dolžniku pred začetkom postopka:

če v postopku izvršbe ali v postopku zavarovanja z zastavno pravico na nepremičnini ali z zastavno pravico na premičnini upnik do začetka stečajnega postopka še ni pridobil ločitvene pravice, se postopek izvršbe ali zavarovanja ustavi z začetkom stečajnega postopka,

če je upnik v postopku izvršbe ali v postopku zavarovanja z zastavno pravico na nepremičnini ali z zastavno pravico na premičnini pred začetkom stečajnega postopka pridobil ločitveno pravico in če do začetka stečajnega postopka v postopku izvršbe še ni bila opravljena prodaja premoženja, ki je predmet ločitvene pravice, se postopek izvršbe ali zavarovanja prekine z začetkom stečajnega postopka,

če je upnik v postopku izvršbe pred začetkom stečajnega postopka pridobil ločitveno pravico in če je bila do začetka stečajnega postopka v postopku izvršbe opravljena prodaja premoženja, ki je predmet ločitvene pravice, začetek stečajnega postopka ne vpliva na tek tega izvršilnega postopka,

postopek zavarovanja z začasno odredbo ali predhodno odredbo se z začetkom stečajnega postopka ustavi in se razveljavijo vsa dejanja, opravljena v tem postopku.

Postopek izvršbe ali zavarovanja, ki je bil proti dolžniku pred začetkom **postopka preventivnega prestrukturiranja** začel za izterjavo ali zavarovanje finančne terjatve, ki je predmet preventivnega prestrukturiranja, se prekine z začetkom postopka preventivnega prestrukturiranja. O prekinitvi postopka izvršbe ali zavarovanja odloči izvršilno sodišče na predlog dolžnika.

Načelo koncentracije stečajnega postopka

Upnik lahko svoj zahtevek za izpolnitev obveznosti, ki je nastala do začetka stečajnega postopka, v razmerju do stečajnega dolžnika uveljavlja samo v stečajnem postopku proti temu dolžniku in v skladu s pravili tega postopka (pravila prijave in preizkusa terjatev, napotitev na pravdo (vložitev tožbe) glede prenehanja terjatev itd.).

8 Kakšni so učinki postopka v primeru insolventnosti na nadaljevanje pravnih, ki tečejo v trenutku uvedbe postopka v primeru insolventnosti?

Če je upnik za uveljavitev terjatve pred začetkom stečajnega postopka začel pravdni postopek, se pravdni postopek na podlagi pravnih Zakona o pravnem postopku z začetkom stečajnega postopka prekine. Tudi upnik, ki je pred začetkom stečajnega postopka za uveljavitev terjatve začel pravdni postopek mora svojo terjatev v stečajnem postopku prijaviti.

Z objavo sklepa o preizkusu terjatev preneha razlog za prekinitev pravnega postopka zaradi nastanka pravnih posledic stečajnega postopka preneha. Če je upnikova terjatev priznana, preneha njegova pravna korist za vodenje pravde o tej terjatvi. Pravdni postopek se ustavi. Upnik se poplača v enakem sorazmernem deležu kot ostali upniki, katerih nezavarovane navadne terjatve so bile v stečajnem postopku priznane.

Če je upnikova terjatev v stečajnem postopku preneha s strani upravitelja, mora upnik v enem mesecu po objavi sklepa o preizkusu terjatev predlagati nadaljevanje prekinjenega pravnega postopka. V tem primeru upnik v pravnem postopku uveljavlja samo še zahtevek za ugotovitev obstoja terjatve. Če je upnikovo terjatev prenehal drug upnik, mora upnik v enem mesecu po objavi sklepa o preizkusu terjatev tožbo razširiti na upnika, ki je prenehal terjatev, kot novega toženca. Če je njegova terjatev v pravnem postopku ugotovljena, se upnik v stečajnem postopku poplača v enakem sorazmernem deležu kot ostali upniki, katerih nezavarovane navadne terjatve so bile v stečajnem postopku priznane.

9 Katere so glavne značilnosti udeležbe upnikov v postopku v primeru insolventnosti?

V glavnem postopku zaradi insolventnosti je procesna dejanja upravičeni opravljati vsak upnik, ki v tem postopku uveljavlja terjatev do insolventnega dolžnika. Na splošno ima vsak upnik (kot stranka) v postopkih zaradi insolventnosti pravico do pritožbe zoper vsak sklep sodišča, razen če zakon za posamezen sklep določa, da pritožbo lahko vložijo samo nekatere stranke. Pritožbo je treba vložiti v 15 dneh. Rok teče za osebe, ki jim je v skladu z ZFPPIPP sklep treba vročiti, od dneva vročitve sklepa, za druge osebe pa od dneva javne objave sklepa.

V postopku zaradi insolventnosti lahko upniki opravljajo procesna dejanja tudi preko upniškega odbora, ki je kot organ upnikov, za račun vseh upnikov, ki so stranke tega postopka, pristojen opraviti v zakonu predpisana procesna dejanja. Upniški odbor se oblikuje v postopku prisilne poravnave, v stečajnem postopku pa le, če oblikovanje upniškega odbora zahtevajo upniki.

Postopek prisilne poravnave

Upniški odbor

V postopku prisilne poravnave sodišče z namenom varovanja koristi upnikov imenuje upniški odbor, ki ima zaradi uresničevanja svojih pravic in izvajanja svojih pristojnosti pravico pregledati poslovne knjige (pregledati poslovanje in finančno stanje dolžnika) in dajati predloge in mnenja, potrebna za zaščito upnikov v postopku. Upniški odbor lahko v postopku prisilne poravnave zaradi finančnega prestrukturiranja insolventnega dolžnika pod določenimi zakonskimi pogoji sprejme sklep o povečanju osnovnega kapitala z novimi denarnimi vložki ali stvarnimi vložki, katerih predmet so terjatve upnikov do insolventnega dolžnika.

Sprememba zakona konec leta 2013 je zaradi zagotovitve učinkovitejšega finančnega prestrukturiranja velikih in srednjih družb uzakonila posebna pravila za prisilno poravnavo nad tako družbo, ki so med drugim še pomembneje okrepila pravni položaj upnikov. Pravila tega postopka se po zadnji spremembi zakona v letu 2016 uporabljajo tudi za majhne družbe. Za (pravilno) opravljanje nalog upravitelja v postopku prisilne poravnave so potrebne širše izkušnje in usposobljenost, zato se za imenovanje upravitelja ne uporablja pravilo o avtomatičnem vrstnem redu imenovanja, temveč lahko sodišče izbere upravitelja po prosti presoji. Če upniki v skladu z novo pravno možnostjo sami predlagajo začetek postopka prisilne poravnave nad insolventnim dolžnikom, sodišče imenuje za upravitelja osebo, ki jo predlagajo predlagatelji. Po novi ureditvi lahko upniški odbor imenuje pooblaščenca upnikov. To omogoča upniškemu odboru učinkovitejše (operativno) spremljanje poslovanja te družbe in postopke posloводства pri izvajanju ukrepov finančnega prestrukturiranja v njegovi pristojnosti (na primer ukrepov poslovnega prestrukturiranja zaradi optimizacije stroškov poslovanja ali povečanja učinkovitosti poslovanja družbe). Pristojnost upniškega odbora se je okrepila še z možnostjo, da upniški odbor spremeni načrt finančnega prestrukturiranja.

Pravna sredstva posameznega upnika v postopku prisilne poravnave

Vsak upnik ali upravitelj lahko vloži ugovor proti vodenju postopka prisilne poravnave:

če dolжник ni insolventen ter lahko v celoti in pravočasno izpolni vse svoje obveznosti,

če lahko insolventni dolжник svoje obveznosti izpolni v večjem deležu ali krajših rokih, kot jih ponuja s predlogom prisilne poravnave,

če ni verjetno, da bo izvedba načrta finančnega prestrukturiranja omogočila tako finančno prestrukturiranje dolžnika, da bo postal kratkoročno in dolgoročno plačilno sposoben,

če ni verjetno, da bodo upnikom s potrditvijo prisilne poravnave, ki jo predlaga dolжник, zagotovljeni ugodnejši pogoji plačila njihovih terjatev, kot če bi bil nad dolžnikom začet stečajni postopek, ali

če insolventni dolжник ravna v nasprotju s pravili, ki omejujejo njegovo poslovanje tekom postopka prisilne poravnave ali če za več kot 15 dni zamudi s plačilom plač delavcem do višine minimalne plače ali s plačilom davkov in prispevkov, ki jih mora izplačevalec obračunati ali plačati hkrati s plačilom plač delavcem.

Vsak upnik, za terjatev katerega učinkuje potrjena prisilna poravnava, lahko od sodišča zahteva, da razveljavi potrjeno prisilno poravnavo, če lahko insolventni dolжник plača terjatve upnikov, za katere učinkuje potrjena prisilna poravnava, v celotnem znesku. Tožbo za uveljavitev izpodbojnega zahtevka je treba vložiti v šestih mesecih po poteku roka za plačilo terjatev, določenem v potrjeni prisilni poravnavi. Vsak upnik, za terjatev katerega učinkuje potrjena prisilna poravnava, lahko od sodišča zahteva, da razveljavi potrjeno prisilno poravnavo, če je bila sprejeta na goljufiv način. Tožbo za uveljavitev tega izpodbojnega zahtevka pa je treba vložiti v dveh letih po pravnomočnosti sklepa o potrditvi prisilne poravnave.

Stečajni postopek

Upniški odbor

V stečajnem postopku ima upniški odbor pravico pregledati tudi celotno dokumentacijo, ki jo je prevzel upravitelj v stečajnem postopku ter pregledati dokumentacijo, ki jo mora upravitelj voditi v zvezi s tem postopkom. V stečajnem postopku daje upniški odbor:

mnenje h končanju nujnih poslov stečajnega dolžnika,

soglasje k nadaljevanju poslovanja stečajnega dolžnika,

mnenje k upraviteljevemu predlogu načrta poteka stečajnega postopka,

mnenje k sklepu o prodaji premoženja,

soglasje, če je izključna ali izhodiščna cena pri prodaji nižja od polovice vrednosti premoženja, ocenjene na podlagi likvidacijske vrednosti,

mnenje k upraviteljevemu predračunu stroškov stečajnega postopka in njegovi spremembi,

mnenje h končanju stečajnega postopka.

V postopku **poenostavljene prisilne poravnave** in **postopku preventivnega prestrukturiranja** se upniški odbor ne oblikuje.

10 Na kakšen način lahko stečajni upravitelj uporablja premoženje iz stečajne mase oziroma razpolaga z njim?

V stečajnem postopku je upravitelj zakoniti zastopnik stečajnega dolžnika, tako da je pristojen upravljati stečajno maso in jo unovčevati.

Stečajni upravitelj **upravlja stečajno maso** predvsem tako, da odda premoženja stečajnega dolžnika v najem in nalaga denarno dobroimetje stečajnega dolžnika. Sklene lahko tudi sodno ali izven sodno poravnavo, za kar potrebuje mnenje upniškega odbora in soglasje sodišča. Po začetku stečajnega postopka je premoženje stečajnega dolžnika dovoljeno oddati v najem ali zakup samo, če se s tem ne zavleče prodaja tega premoženja. Pogodbo o najemu ali zakup je dovoljeno skleniti samo kot pogodbo za določen čas in za obdobje najema ali zakupa, ki ne sme biti daljše od enega leta. Upravitelj lahko v soglasju s sodiščem v korist najemnika ustanovi predkupno pravico na premoženju, ki je predmet najema.

Upravitelj je tudi glede nalaganja denarnega dobroimetja stečajnega dolžnika vezan na zakonska pravila. Denarno dobroimetje je dovoljeno naložiti samo v dolžniške vrednostne papirje, katerih izdajatelj je Republika Slovenija ali druga država članica Evropske unije, Evropska centralna banka, Banka Slovenije ali centralna banka druge države članice Evropske unije, v dolžniške vrednostne papirje (razen podrejenih vrednostnih papirjev), katerih izdajatelj je banka s sedežem v Republiki Sloveniji ali kreditna institucija s sedežem v drugi državi članici Evropske unije. Bančne denarne depozite lahko naloži le pri banki s sedežem v Republiki Sloveniji ali kreditni instituciji s sedežem v drugi državi članici Evropske unije.

V okviru **unovčevanja** stečajni upravitelj prodaja premoženja stečajnega dolžnika, izterjuje njegove terjatve in opravi vsak drug pravni posel za uresničitev njegovih premoženjskih pravic. Pogodbo o prodaji premoženja stečajnega dolžnika lahko sklene samo na podlagi javne dražbe ali zavezujočega zbiranja ponudb. Le izjemoma se pogodba lahko sklene tudi na podlagi neposrednih pogajanj s kupcem. Prodaja se začne s (prvim) sklepom sodišča o prodaji. Sodišče izda sklep o prodaji na predlog upravitelja in na podlagi mnenja upniškega odbora. Če se prodaja premoženja, na katerem ima ločitveni upnik prednostno poplačilno upravičenje (ustanovljena zastavna pravica), je potrebno tudi mnenje ločitvenega upnika. Sodišče s sklepom, s katerim prvič odloča o prodaji posameznega premoženja, določi:

1. način prodaje,
2. izključno ceno pri javni dražbi ali izhodiščno ceno pri zavezujočem zbiranju ponudb in
3. znesek varščine.

Če je bil javna dražba ali postopek zbiranja ponudb za prodajo posameznega premoženja na podlagi prvega sklepa o prodaji neuspešen, lahko sodišče z dodatnim sklepom o prodaji:

1. bodisi:
 - ponovno odloči, da se prodaja opravi na podlagi javne dražbe ali zavezujočega zbiranja ponudb, in
 - določi nižjo izključno ali izhodiščno ceno kot v prvem sklepu
2. bodisi odloči, da se opravi nezavezujoče zbiranje ponudb zaradi prodaje na podlagi neposrednih pogajanj.

Sodišče določi izhodiščno ceno v postopku zbiranja zavezujočih ponudb na podlagi ocenjene vrednosti premoženja. Pri prvem sklepu o prodaji izhodiščna cena ne sme biti nižja od polovice vrednosti, ocenjene na podlagi likvidacijske vrednosti. Z dodatnim sklepom o prodaji lahko sodišče določi izključno ali izhodiščno ceno v znesku, ki je nižji od polovice vrednosti premoženja, ocenjene na podlagi likvidacijske vrednosti, če s tem soglasja upniški odbor oziroma ločitveni upnik.

11 Katere terjatve je treba prijaviti zoper dolžnikovo stečajno maso in kako se obravnavajo terjatve, nastale po uvedbi postopka v primeru insolventnosti?

Upniki morajo v stečajnem postopku prijaviti vse svoje terjatve do stečajnega dolžnika, ki so nastale do začetka stečajnega postopka, razen tistih, za katere zakon določa, da se ne prijavijo. Upnik, ki je odgovoren za obveznost stečajnega dolžnika kot solidarni sodolžnik, porok ali zastavitelj, mora v stečajnem postopku prijaviti tudi svojo morebitno regresno terjatev, ki do začetka stečajnega postopka še ni nastala, pod odložnim pogojem, da bo na podlagi plačila te terjatve, ki ga bo opravil po začetku stečajnega postopka, pridobil regresno terjatev do stečajnega dolžnika. Če so za izpolnitev upnikove terjatve poleg stečajnega dolžnika odgovorni tudi drugi solidarni sodolžniki ali poroki, lahko upnik v stečajnem postopku prijavi in uveljavlja celotni znesek terjatve, dokler ni v celoti plačan, pod razveznim pogojem, ki se uresniči, če upnikovo terjatev plača drug solidarni sodolžnik ali porok. Če upnik zamudi rok za prijavo, njegova terjatev v razmerju do stečajnega dolžnika preneha in sodišče zavrne prepozno prijavo terjatve.

V stečajnem postopku **ni treba prijaviti prednostne terjatve** za izplačilo plače in nadomestila plač delavcem, katerih delo zaradi začetka stečajnega postopka postane nepotrebno, za obdobje od začetka stečajnega postopka do poteka odpovednega roka ter odpravnine delavcem, ki jim je upravitelj odpovedal pogodbo o zaposlitvi, ker je njihovo delo zaradi začetka stečajnega postopka ali med postopkom postalo nepotrebno. Prav tako se ne prijavlja določenih terjatev, ki se nanašajo na obračun in plačilo davka.

Če je **terjatev zavarovana z ločitveno pravico**, mora upnik v stečajnem postopku v roku za prijavo te zavarovane terjatve prijaviti tudi ločitveno pravico. Če pa je po stanju ob začetku stečajnega postopka na nepremičnini vknjižena lastninska pravica v korist stečajnega dolžnika, in je ta lastninska pravica omejena z vknjiženo hipoteko ali maksimalno hipoteko, katere vknjižba je začela učinkovati pred začetkom stečajnega postopka, velja da sta v stečajnem postopku pravočasno prijavljeni ta hipoteka ali maksimalna hipoteka in terjatev.

Upniki morajo v stečajnem postopku prijaviti svoje **izločitvene pravice**, ki so nastale do začetka stečajnega postopka, v treh mesecih po objavi oklica o začetku stečajnega postopka. Če upnik zamudi rok za prijavo izločitvene pravice, izločitvena pravica ne preneha. Če upravitelj proda premoženje, ki je predmet neprijavljene izločitvene pravice, izločitveni upnik izgubi izločitveno pravico, lahko pa zahteva, da se mu plača denarni znesek, dosežen s prodajo tega premoženja, zmanjšan za stroške v zvezi s prodajo. Izločitveni upnik tudi nima pravice zahtevati povrnitve škode. Upnik izgubi izločitveno pravico in pravico do plačila denarnega zneska, če te pravice ne prijavi niti do objave načrta prve splošne razdelitve.

Obveznosti stečajnega dolžnika, ki nastanejo **po začetku** stečajnega postopka (razen nekaterih izjem) se obravnavajo kot **strošek postopka**. Ločijo se na:

– tekoče stroške (npr. plače in druga nadomestila osebam, ki opravljajo posle za potrebe stečajnega postopka, vključno z davki in prispevki, ki jih mora izplačevalec obračunati in plačati hkrati s temi plačili, stroški upravitelja, stroški električne energije, vode, ogrevanja, telefona in drugi stroški v zvezi z uporabo poslovnih prostorov za potrebe stečajnega postopka, zavarovalne premije za zavarovanje premoženja, ki spada v stečajno maso, stroški objav, pravdni stroški stečajnega dolžnika prerekanja terjatev, stroški računovodskih, administrativnih in drugih storitev za potrebe stečajnega postopka itd.),

– občasne stroške (plačilo terjatev upnikov, ki so nastale med postopkom prisilne poravnave, izpolnitve obveznosti na podlagi vzajemno neizpolnjene dvostranske pogodbe, izpolnitve obveznosti na podlagi končanja nujnih pravnih poslov in v primeru nadaljevanja poslovanja, stroški ocenitve vrednosti premoženja in drugih dejanj v zvezi z izvedbo prodaje itd.

12 Katera so pravila o prijavi, preverjanju in priznanju terjatev?

S prijavo terjatve upnik pridobi upravičenje opravljati procesna dejanja v glavnem postopku zaradi insolventnosti. Terjatev je treba prijaviti v predpisanem roku. Prijavljajo se terjatve, ki so nastale do začetka postopka zaradi insolventnosti.

V **postopku prisilne poravnave** se prijava in preizkus terjatev izvedeta predvsem zaradi presoje procesne legitimacije upnika za glasovanje o prisilni poravnave. Terjatev se morajo prijaviti v roku 30 dni po dnevu, ko je oklic o začetku postopka objavljen na spletnih straneh Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES). Z opustitvijo prijave oziroma prepozno prijavo upnik ne izgubi terjatve same, izgubi pa glasovalno pravico.

V **stečajnem postopku** sta prijava in preizkus terjatev podlaga za odločitev o razdelitvi razdelitvene mase. Upniki morajo v stečajnem postopku prijaviti svoje terjatve v roku treh mesecev od dneva, ko je bil oklic o začetku stečajnega postopka objavljen na spletnih straneh AJPES.

V **osebnem stečaju** upnik ne izgubi terjatve če jo prijavi po roku, temveč jo upravitelj uvrsti v dodatni seznam terjatev.

Upnik, proti kateremu je bila vložena tožba za izpodbijanje pravnih dejanj stečajnega dolžnika, mora v enem mesecu po dnevu, ko mu je bila vročena ta tožba, v stečajnem postopku kot pogojno terjatev prijaviti svojo terjatev, ki bo nastala, če bo tožbenemu zahtevku pravnomočno ugodeno. Upnik mora svojo terjatev za povrnitev škode zaradi upraviteljev odpovedi najemne ali dvostransko neizpolnjene pogodbe prijaviti v enem mesecu po prejemu izjave stečajnega dolžnika o uresničitvi odpovedne ali odstopne pravice.

Vsebina terjatve

Prijava terjatve v postopku zaradi insolventnosti mora vsebovati:

1. določen zahtevek za priznanje terjatve v postopku,
2. opis dejstev, iz katerih izhaja utemeljenost zahtevka, in dokaze o njih, vključno s priloženimi listinskimi dokazi.

Prijava terjatve v stečajnem postopku vsebovati tudi podatek o denarnem računu, v dobro katerega naj se opravi plačilo terjatve, in če je upnik za uveljavitev terjatve pred začetkom stečajnega postopka začel pravdni ali drug postopek: tudi podatek o sodišču ali drugem pristojnem organu, pred katerim teče postopek, in o opravljeni številki zadeve, pod katero se postopek vodi.

Zahtevek za priznanje terjatve mora vsebovati:

1. znesek glavnice terjatve,
2. če upnik v postopku zaradi insolventnosti poleg glavnice terjatve uveljavlja obresti: kapitalizirani znesek morebitnih obresti, obračunanih za obdobje od dospelosti terjatve do začetka postopka zaradi insolventnosti; pri prednostnih terjativah upravitelj izračuna kapitalizirani znesek obresti,
3. če upnik v postopku zaradi insolventnosti poleg glavnice terjatve uveljavlja stroške, ki so mu nastali z uveljavljanjem terjatve v sodnem ali drugem postopku pred začetkom postopka zaradi insolventnosti: zneske teh stroškov,
4. če upnik uveljavlja terjatev kot prednostno terjatev: določen zahtevek, da se terjatev ob razdelitvi plača kot prednostna,
5. če upnik uveljavlja terjatev kot pogojno terjatev: določen opis okoliščin, nastanek katerih pomeni uresničitev odložnega ali razveznega pogoja, s katerim je povezana terjatev.

Upnik lahko v postopku zaradi insolventnosti z isto vlogo prijavi več svojih terjatev.

Postopek preizkusa terjatev

Postopek preizkusa terjatev zajema tri faze:

1. Izjava upravitelja o prijavljenih terjativah:

O priznanju ali prerekanju terjatev se izreče upravitelj tako, da sestavi *osnovni seznam preizkušenih terjatev*. V njem se o vsaki terjatve izreče ali jo priznava ali pa jo prereka. Sodišče seznam javno objavi na spletnih straneh, namenjenih objavam v postopkih zaradi insolventnosti. Upniki lahko morebitne napake glede upoštevanja prijavljenih terjatev v osnovnem seznamu v 15 dneh po objavi uveljavljajo z *ugovorom proti osnovnem seznamu*. Če je upnik ugovor utemeljen upravitelj izdela popravek osnovnega seznama.

2. Izjava upnikov o prijavljenih terjativah drugih upnikov:

Vsak upnik, ki je pravočasno prijavil svojo terjatev v postopku, lahko prereka terjatve drugih upnikov tako, da vloži *ugovor o prerekanju terjatve*. Ugovor o prerekanju terjatve mora upnik vložiti v postopku prisilne poravnave v 15 dneh in v stečajnem postopku v enem mesecu po objavi osnovnega seznama preizkušenih terjatev. V postopku osebnega stečaja in prisilne poravnave lahko tak ugovor kot stranka postopka vloži tudi insolventni dolžnik. Izjave upnikov in dolžnika o prerekanjih terjativah upravitelj vnese v *dopolnjeni seznam preizkušenih terjatev*. Morebitne napake glede neupoštevanja vložene ugovora se uveljavljajo z ugovorom proti dopolnjenemu seznamu.

3. Odločitev sodišča o preizkusu terjatev:

O preizkusu terjatev odloči sodišče s *sklepom o preizkusu terjatev*. Na podlagi te odločitve upravitelj pripravi *končni seznam preizkušenih terjatev*, ki ga sodišče objavi skupaj s sklepom o preizkusu terjatev.

V sklepu o preizkusu terjatev sodišče odloči o ugovorih, o priznanih in prerekanih terjativah ter o verjetno izkazanih terjativah in o tem, kdo mora v drugem postopku (npr. pravnem postopku) uveljaviti zahtevek za ugotovitev obstoja ali neobstoja terjatve. Rok za vložitev tožbe je en mesec.

13 Katera so pravila o razdelitvi iztržkov? Kako se razvrščajo terjatve in pravice upnikov?

Stečajna masa je premoženje stečajnega dolžnika, ki se v stečajnem postopku unovči za kritje stroškov postopka in plačilo terjatev upnikov. Zakon loči splošno stečajno maso in posebne stečajne mase. Posebna stečajna masa je premoženje, ki je predmet ločitvene pravice, ali denarno dobroimetje, doseženo z unovčenjem tega premoženja. V zvezi z vsakim posameznim premoženjem, ki je predmet ločitvene pravice, je treba oblikovati posebno stečajno maso, ter to premoženje voditi in upravljati ločeno od premoženja, ki spada v splošno stečajno maso, in premoženja, ki spada v druge posebne stečajne mase.

Unovčeni del stečajne mase je razdelitvena masa in je namenjen za plačilo terjatev upnikov. Splošna razdelitvena masa je denarno dobroimetje, nastalo z unovčenjem splošne stečajne mase, zmanjšano za stroške stečajnega postopka. Posebna razdelitvena masa pa je denarno dobroimetje, nastalo z unovčenjem posebne stečajne mase, zmanjšano za stroške v zvezi s tem unovčenjem.

Glede na prednostno poplačilno upravičenje v stečajnem postopku se terjatve upnikov, ki so nastale do začetka postopka, razvrščajo v razrede:

zavarovane terjatve, katerih plačilo je zavarovano z ločitveno pravico, ki vključuje upravičenje do prednostnega poplačila terjatve iz določenega premoženja, in

nezavarovane terjatve, izmed katerih se v stečajnem postopku najprej plačajo prednostne terjatve, nato navadne, za njimi podrejene terjatve in kot zadnje se plačajo korporacijske pravice.

Zavarovane terjatve so terjatve, katerih plačilo je zavarovano z ločitveno pravico. Ločitvena pravica je vsaka pravica, ki vključuje upravičenje do prednostnega poplačila terjatve iz določenega premoženja. Najpogostejša ločitvena pravica je zastavna pravica. V stečajnem postopku se zavarovane terjatve poplačujejo prednostno iz kupnine, dosežene s prodajo premoženja, ki je predmet ločitvene pravice.

Nezavarovane terjatve so tiste terjatve, ki niso zavarovane z ločitveno pravico. Te terjatve so glede poplačila iz premoženja, ki je predmet ločitvene pravice, podrejene poplačilu zavarovanih terjatev. Pri poplačilu iz preostalega premoženja pa se poplačujejo po vrstnem redu (1) prednostne, (2) navadne in (3) morebitne podrejene.

prednostne terjatve so tiste (nezavarovane) terjatve, za katere zakon določa, da se poplačujejo prednostno, pred poplačilom navadnih (nezavarovanih) terjatev (npr. plače in nadomestila plač za zadnje šest mesecev pred začetkom postopka zaradi insolventnosti, odpravnine delavcem, neplačani prispevki itd.). Če se stečajni postopek začne zaradi neuspešnega izida postopka prisilne poravnave, imajo terjatve, ki so nastale med postopkom prisilne poravnave, absolutno prednost in se poplačujejo pred poplačilom prednostnih terjatev;

navadne terjatve so nezavarovane terjatve, ki niso niti prednostne niti podrejene terjatve;

podrejene terjatve so nezavarovane terjatve, ki se na podlagi pravnega razmerja med dolžnikom in upnikom, če postane dolžnik insolventen, plačajo šele po plačilu drugih nezavarovanih terjatev do dolžnika. Podrejene terjatve so v prisilni poravnave lahko predmet konverzije v lastniške deleže. Če kot stvarni vložek niso bile prenesene, potrjena prisilna poravnava nanje učinkuje tako, da s potrditvijo prenehajo.

Korporacijske pravice (delnice oziroma poslovni deleži) nimajo značilnosti (pravne narave) obligacijske pravice in delničarjem oz. družbenikom dajejo pravico do sorazmernega dela ostanka stečajne mase.

Preden se začnejo poplačevati upniki, se izloči iz stečajne mase znesek, ki je potreben za izplačilo stroškov stečajnega postopka (razdelitvena masa). Upniki se poplačajo po naslednjem vrstnem redu: najprej se iz premoženja, ki je bilo predmet zavarovanja (posebna razdelitvena masa), poplačajo ločitveni upniki, ki so imeli svojo terjatev zavarovano z ločitveno pravico (npr. hipoteko), iz splošne razdelitvene mase pa se najprej poplačajo upniki terjatev na podlagi pogodb, ki jih je sklenil, ali drugih pravnih poslov, ki jih je opravil stečajni dolžnik od začetka postopka prisilne poravnave do začetka stečajnega postopka v skladu s pravili o omejitvi poslovanja v postopku prisilne poravnave zakona, nato upniki privilegiranih terjatev (delavci) ter nato še ostali upniki – upniki nezavarovanih navadnih terjatev in upniki podrejenih terjatev. Morebitni preostanek unovčenega premoženja se razdeli med družbenike.

14 Kateri so pogoji in učinki končanja postopka v primeru insolventnosti (zlasti s poravnavo)?

Postopek prisilne poravnave

Prisilno poravnavo, ki jo izglasujejo upniki, mora potrditi tudi sodišče. S sklepom o potrditvi prisilne poravnave, s katerim sodišče:

1. odloči, da se potrdi prisilna poravnava,
2. ugotovi vsebino potrjene poravnave tako, da navede:
 - delež plačila terjatev upnikov,
 - roke za njihovo plačilo in
 - obrestno mero, po kateri se obrestujejo terjatve upnikov v obdobju od začetka postopka prisilne poravnave do poteka roka za njihovo plačilo,
3. odloči, katere terjatve so ugotovljene v postopku prisilne poravnave, in
4. naloži dolžniku, da mora upnikom plačati terjatve, ugotovljene v postopku prisilne poravnave, v deležu, rokih in z obrestmi, določenimi v potrjeni prisilni poravnavi.

V postopku je izvedeno načelo absolutne prednosti (*Absolute Priority Rule*). Z izvedbo finančnega prestrukturiranja podjetja dolžnika v postopku prisilne poravnave:

smejo družbeniki dolžnika obdržati samo tak delež v osnovnem kapitalu dolžnika, ki ustreza vrednosti preostanka premoženja dolžnika, ki bi ga prejeli, če bi bil nad dolžnikom začet stečajni postopek,

se morajo upnikom zagotoviti ugodnejši pogoji plačila njihovih terjatev, kot če bi bil nad dolžnikom začet stečajni postopek, ob upoštevanju vrstnega reda in drugih pravil poplačila prednostnih, navadnih in podrejenih terjatev ter zavarovanih terjatev v stečajnem postopku,

se nadaljuje poslovanje dolžnikovega podjetja oziroma rentabilnega dela tega podjetja.

Finančno prestrukturiranje se izvede tako, da dolžnik upnikom ponudi, da pristanejo na zmanjšanje svojih navadnih terjatev oziroma odložitve rokov za njihovo plačilo. Dolžnik mora vsem upnikom ponuditi enak delež plačila njihovih navadnih terjatev, enake roke za njihovo plačilo in obresti po enaki obrestni meri od začetka postopka prisilne poravnave do poteka roka za njihovo plačilo. Če je dolžnik organiziran kot kapitalska družba, lahko upnikom ponudi, da po svoji izbiri:

bodisi pristanejo na zmanjšanje in odložitve zapadlosti svojih navadnih terjatev

bodisi te terjatve prenesejo na dolžnika kot stvarni vložek na podlagi povečanja osnovnega kapitala dolžnika (*debt to equity swap*).

Prisilna poravnava ne učinkuje na prednostne terjatve in izločitvene pravice. Podrejen terjatve prenehajo. V prisilni poravnavi se zavarovane terjatve lahko prestrukturirajo le prostovoljno. V **postopku prisilne poravnave nad veliko, srednjo ali majhno družbo** pa se zavarovane terjatve lahko prestrukturirajo glede odložitve dospelosti ali znižanja obrestne mere tudi prisilno, v smislu, da odločitev 75-odstotne večine upnikov velja tudi za tiste ločitvene upnike, ki niso glasovali za prisilno poravnavo. V tem postopku je kot ukrep finančnega prestrukturiranja možna tudi izločitev rentabilnega dela podjetja dolžnika na drugo družbo (*spin-off*). Dopustno je tudi preoblikovanje ločitvenih pravic v skupno ločitveno pravico (potrebna je 85-odstotna večina).

Stečajni postopek nad pravno osebo

Stečajni postopek se opravlja z namenom unovčenja stečajne mase in poplačila upnikov. Pogodba o prodaji premoženja stečajnega dolžnika se praviloma lahko sklene na podlagi javne dražbe ali zavezujočega zbiranja ponudb. Javna dražba se lahko izvede kot javna dražba z zviševanjem izklicne cene ali kot javna dražba z zniževanjem izklicne cene. V stečajnem postopku se lahko podjetje oziroma dejavnosti podjetja ohrani tako, da se na javni prodaji podjetje proda kot poslovna celota oziroma se proda njen rentabilni del (*sale of a business as a going concern*).

Preden se začnejo poplačevati upniki, se izloči iz stečajne mase znesek, ki je potreben za izplačilo stroškov stečajnega postopka. Upniki se poplačajo po naslednjem vrstnem redu: najprej se iz premoženja, ki je bilo premet zavarovanja, poplačajo ločitveni upniki, ki so imeli svojo terjatev zavarovano z ločitveno pravico (npr. hipoteko), nato upniki terjatev na podlagi pogodb, ki jih je sklenil, ali drugih pravnih poslov, ki jih je opravil stečajni dolžnik od začetka postopka prisilne poravnave do začetka stečajnega postopka v skladu s pravili o omejitvi poslovanja v postopku prisilne poravnave zakona, nato privilegirani upniki (delavci) ter nato še ostali upniki – upniki nezavarovanih navadnih terjatev in upniki podrejenih terjatev. Morebitni preostanek unovčenega premoženja se razdeli med družbenike.

Osební stečaj

Enako kot stečajni postopek nad pravno osebo se tudi postopek osebnega stečaja vodi zaradi sorazmernega in hkratnega plačila terjatev vseh upnikov. Upniki so torej sorazmerno in hkrati poplačani iz premoženja dolžnika. V stečajno maso gre vse premoženje, ki ga je imela prezadolžena oseba v začetku stečajnega postopka, razen če je izvzeto iz izvršbe po določbah zakon o izvršbi in zavarovanju. Ker pa fizična oseba drugače od pravne osebe po koncu stečajnega postopka ne preneha, ne prenehajo tudi terjatev upnikov, ki v stečajnem postopku niso bile plačane. Za razliko od upnikov stečajnega postopka nad pravnimi osebami se torej izvrševanje terjatev upnikov v postopku osebnega stečaja s sklenitvijo stečajnega postopka ne konča. Sklep o končanju postopka osebnega stečaja, ki vsebuje tudi seznam v stečajnem postopku neplačanih priznanih terjatev, je izvršilni naslov za izterjavo teh terjatev.

Za razbremenitev svojih obveznosti je zato stečajnemu dolžniku dana možnost, da lahko vse do izdaje sklepa o končanju postopka osebnega stečaja vloží predlog za odpust njegovih obveznosti, ki so nastale do začetka postopka osebnega stečaja, v delu, v katerem v tem postopku ne bodo plačane. V primeru, da bo stečajni dolžnik podal predlog za odpust obveznosti in da se bo postopek odpusta obveznosti po prenehanju preizkusnem obdobju zanj uspešno končal, se mu bo del njegovih obveznosti, ki bi se sicer lahko izterjale na podlagi sklepa o končanju stečajnega postopka, odpustil, s čimer bodo prenehale tudi pravice upnikov sodno uveljavljati plačilo preostanka terjatev.

Četudi je dolžniku ugoden odpust obveznosti, pa odpust ne učinkuje na naslednje vrste dolžnikovih obveznosti:

1. prednostne delavske,
2. terjatve do stečajnega dolžnika na podlagi zakonite preživitve, odškodnine za škodo, nastalo zaradi zmanjšanja življenjskih aktivnosti ali zmanjšanja ali izgube delovne zmožnosti ter odškodnine za izgubljeno preživitvo zaradi smrti tistega, ki jo je dajal,
3. terjatve iz naslova denarne kazni ali odvzema premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, izrečenih v kazenskem postopku,
4. terjatve iz naslova v pogojni obsodbi določenega pogoja vrnitve premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, oziroma povrnitve škode, povzročene s kaznivim dejanjem,
5. terjatve iz naslova globe ali odvzema premoženjske koristi, pridobljene s prekrškom, izrečenih v postopku o prekršku,
6. terjatve iz naslova odvzema premoženja nezakonitega izvora,
7. terjatve iz naslova povrnitve škode, povzročene namerno ali zaradi hude malomarnosti.

15 Katere so pravice upnikov po končanju postopka v primeru insolventnosti?

Postopek prisilne poravnave se konča s pravnomočnostjo sklepa sodišča o potrditvi prisilne poravnave.

Vsak upnik, za terjatev katerega učinkuje potrjena prisilna poravnava, lahko od sodišča zahteva, da razveljavi potrjeno prisilno poravnavo, če lahko insolventni dolžnik plača terjatev upnikov, za katere učinkuje potrjena prisilna poravnava, v večjem deležu ali celotnem znesku navadnih terjatev. Tožbo za uveljavitev izpodbojnega zahtevka je treba vložiti v šestih mesecih po poteku roka za plačilo terjatev, določenem v potrjeni prisilni poravnavi.

Vsak upnik, za terjatev katerega učinkuje potrjena prisilna poravnava, lahko od sodišča zahteva, da razveljavi potrjeno prisilno poravnavo, če je bila sprejeta na goljufov način.

Tožbo za uveljavitev izpodbojnega zahtevka je treba vložiti v dveh letih po pravnomočnosti sklepa o potrditvi prisilne poravnave.

O tožbi je pristojno odločati sodišče, ki je izdalo sklep o potrditvi prisilne poravnave.

S sklepom, s katerim sodišče razveljavi potrjeno prisilno poravnavo, naloži dolžniku, da mora v roku, ki ga določi in ne sme biti daljši od enega leta od pravnomočnosti sklepa, plačati neplačani del terjatev, za katere je učinkovala potrjena prisilna poravnava.

Končanje stečajnega postopka nad pravno osebo

Stečajni postopek nad pravno osebo se konča s sklepom o končanju stečajnega postopka. Sodišče ga izda na podlagi upraviteljevega končnega poročila, ko je izvedel vsa z zakonom predpisana dejanja, in mnenja upniškega odbora. Upravitelj mora v enem mesecu po opravljeni končni razdelitvi predložiti sodišču svoje končno poročilo.

Če se premoženje, ki je pripadalo stečajnemu dolžniku, najde, potem ko je sodišče izdalo sklep o končanju stečajnega postopka, se na predlog upnika, ki je bil v stečajnem postopku nad dolžnikom upravičen opravljati procesna dejanja in do konca stečajnega postopka to njegovo upravičenje ni prenehalo, ali družbenika stečajnega dolžnika začne stečajni postopek nad pozneje najdenim premoženjem.

Končanje osebnega stečaja

Osební stečaj se konča s sklepom o končanju postopka.

Če je bil dolžniku v osebnem stečaju **ugoden odpust obveznosti**, lahko vsak upnik, za terjatev katerega učinkuje pravnomočni sklep o odpustu obveznosti, od sodišča zahteva, da razveljavi odpust obveznosti, o katerem je odločilo s tem sklepom, če je dolžnik s prikrievanjem ali lažnim prikazovanjem podatkov o svojem premoženjskem položaju ali z drugačno prevaro dosegel izdajo sklepa o odpustu obveznosti. Tožbo je treba vložiti v treh letih po pravnomočnosti sklepa o odpustu obveznosti (411. člen ZFPPIPP). Upniki, ki po pravnomočnosti sklepa o odpustu obveznosti najdejo dolžnikovo premoženje, ki ga je ta pridobil pred odpustom obveznosti (in ga prikriji), lahko dosežejo razveljavitev odpusta obveznosti tudi tako, da predlagajo začetek stečajnega postopka nad takim premoženjem. V tem primeru uveljavljanje zahtevka za razveljavitev odpusta obveznosti ni vezano na triletni rok.

16 Kdo mora nositi stroške in izdatke, nastale med postopkom v primeru insolventnosti?

Vsak upnik mora sam pokrivati svoje stroške udeležbe **v postopku zaradi insolventnosti**.

V **postopku prisilne poravnave, ki se začne na predlog dolžnika**, stroški postopka in ostali izdatki bremenijo dolžnika.

V **postopku prisilne poravnave nad veliko, srednjo ali majhno družbo, ki se začne na predlog upnikov**, začetne stroške postopka založi predlagatelj postopka. V tem postopku predlagatelj bremenijo tudi stroški nagrade upravitelja. Dolžnika, nad katerim se vodi postopek pa bremenijo izdatki potrebni za plačila:

- po pogodbah z ustrežno usposobljenimi pravnimi oziroma finančnimi svetovalci o pravnih in finančnih storitvah, potrebnih za pripravo poročila o finančnem položaju in poslovanju dolžnika, načrta finančnega prestrukturiranja, in drugih listin, ki jih je treba priložiti naknadnemu predlogu prisilne poravnave,
- pogodbo z revizorjem o revidiranju poročila o finančnem položaju in poslovanju dolžnika, in
- pogodbo s pooblaščenim ocenjevalcem vrednosti o storitvah pregleda načrta finančnega prestrukturiranja.

V **stečajnem postopku** stroški postopka in izdatki med postopkom bremenijo stečajno maso pred plačili terjatev iz razdelitvene mase. Če predlog za začetek stečajnega postopka vložijo upniki, mora sicer sam založiti predjem za kritje začetnih stroškov postopka, ima pa pravico do vrnitve založenega zneska predjem po pravilih o plačilu stroškov stečajnega postopka.

V **postopku preventivnega prestrukturiranja** mora dolžnik upnikom, ki so stranke postopka preventivnega prestrukturiranja, povrniti sorazmeren del stroškov, ki jim nastanejo z udeležbo v postopku in za katere je po splošno uveljavljeni poslovni praksi običajno, da jih nosi dolžnik. O povrnitvi teh stroškov se dolžnik in upniki dogovorijo v sporazumu o finančnem prestrukturiranju.

17 Katera so pravila v zvezi z ničnostjo, izpodbojnostjo ali neizvršljivostjo pravnih dejanj, ki so v škodo vseh upnikov?

Pogoji za izpodbijanje

Pravico izpodbijati pravna dejanja dolžnika imajo upniki in stečajni upravitelj. Tožba ali ugovor se vložijo proti osebi, v korist katere je bilo izpodbijano dejanje storjeno.

Izpodbija se lahko vsako pravno dejanje (vključno z opustitvijo), ki ima za posledico neenakomerno ali zmanjšano poplačilo stečajnih upnikov, oziroma s katerimi je prišel posamezen upnik v ugodnejši položaj (naklanjanje ugodnosti upnikom) – t.i. **objektivni element izpodbojnosti**. Tožnik mora pri izpodbijanju tudi izkazati, da je druga stranka, v korist katere je bilo izpodbijano dejanje storjeno, vedela ali morala vedeti za dolžnikovo slabo ekonomsko-finančno stanje (t.i. **subjektivni element izpodbojnosti**). Zakon določa zakonske domneve, ko se šteje, da je ta pogoj izpolnjen, in primere, ko ni mogoče izpodbijati pravnih dejanj. Zakon tudi natančno določa vsebino in način uveljavitve izpodbojnega zahtevka.

Obdobje, v katerem so lahko storjena izpodbojna dejanja

V stečajnem postopku se lahko izpodbijajo tista pravna dejanja, ki so bila storjena v obdobju od zadnjega leta pred uvedbo stečajnega postopka do začetka stečajnega postopka; če gre za neodplačna pravna dejanja (ali nesorazmerno majhno protivrednost), pa dejanja, storjena v obdobju od začetka zadnjih 36 mesecev pred uvedbo stečajnega postopka do začetka stečajnega postopka. Tožba za izpodbijanje mora biti vložena v dvanajstih mesecih po pravnomočnosti sklepa o začetku stečajnega postopka.

Katerih dejanj ni možno izpodbijati

Izpodbijati ni možno pravnih dejanj, ki jih je opravil stečajni dolžnik med postopkom prisilne poravnave, v skladu z zakonskimi pravili, ki veljajo za poslovanje dolžnika v tem postopku, pravnih dejanj, ki jih je opravil stečajni dolžnik zaradi plačila terjatev upnikov v deležih, rokih in z obrestmi, določenimi v potrjeni prisilni poravnavi, ter plačil za menice in čeke, če je morala druga stranka prejeti plačilo, da stečajni dolžnik ne bi izgubil pravice do regresa proti drugim meničnim ali čekovnim zavezancem.

Izpodbijati tudi ni mogoče pravnih dejanj, ki jih je opravil dolžnik zaradi plačila terjatev upnikov ali izpolnitve drugih obveznosti v skladu s potrjenim sporazumom o finančnem prestrukturiranju.

Posebnosti v osebnem stečaju

Obdobje izpodbojnosti za neodplačna pravna dejanja in pravna dejanja, ki jih stečajni dolžnik opravil v korist ožje povezane osebe, je v postopku osebnega stečaja pet let. To pravilo poleg poslov s ožje povezanimi fizičnimi osebami zajema tudi posle s pravnimi osebami, ki so povezane s stečajnim dolžnikom ali ožje povezanimi fizičnimi osebami. To so pravne osebe, v katerih imajo stečajni dolžnik ali osebe, ki so z njim ožje povezane, posamično ali skupaj najmanj 25 odstotni delež vpisanega kapitala ali 25-odstotni delež glasovalnih pravic ali pravico imenovati ali odpoklicati osebe, pooblaščenice za zastopanje pravne osebe, ali so te osebe pooblaščenice za zastopanje pravne osebe, ali v korist z njimi povezanih družb.

Zadnja posodobitev: 23/05/2018

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.